

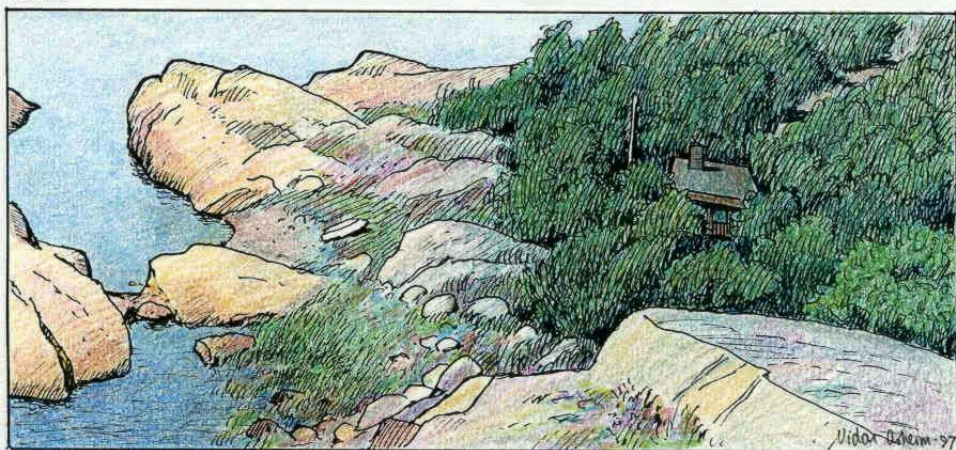
Artikkel 3 av 4

Hvaler hytteforening fra storm mot tøvær og samarbeid

I forbindelse med at det er 40 år siden Hvaler hytteforening ble stiftet, tar Paul Henriksen for seg hyttehistorien på Hvaler og hytteforeningens rolle i denne. Første artikkel sto i påskenummeret, den andre i sommerens utgave av HvalerNytt. Her følger tredje artikkel der vi bl.a. møter flere av dem som gjennom en årrekke har styrt en av landets største sammenslutninger av hytteeiere.

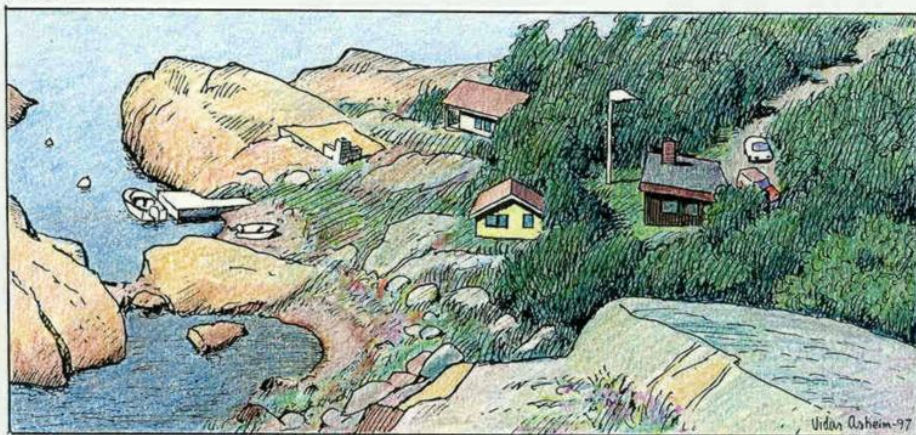
Hvaler Hytteforening ble stiftet i 1977, en tid da Hvaler-samfunnet for alvor tar skrittet fra å være et rent øysamfunn til å bli en kommune som, via fastlandsveien med bruene, vokser sammen med Fredrikstad-området, og gjør sitt til at kommunikasjonen til og fra Hvaler er langt lettere enn for få siden. Den sterke nedgangen i befolkningstallet blir brutt, Hvaler kommune blir i kraft av nasjonalt lovverk og lokale bestemmelser mer og mer regulert, og befolkningens kjøpekraft og velferd øker. Ikke minst det siste gir mange som hadde skaffet seg hytte på Hvaler i den store hytteboomen på 50- og 60-tallet, nå muligheten til å bygge ut det første «skuret» med flere kvadratmeter boflate og små annekss. Vidar Asheim som i flere år jobbet med arealsaker og miljøraker hos fylkesmannen i Østfold har beskrevet denne utviklingen gjennom følgende skisser:

1965

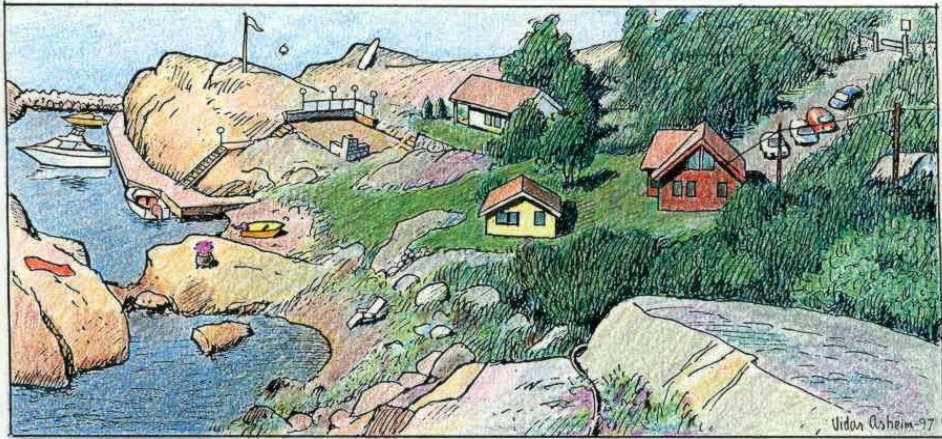
Vidar Asheim FMVA Østfold

1980

Vidar Asheim FMVA Østfold

1995

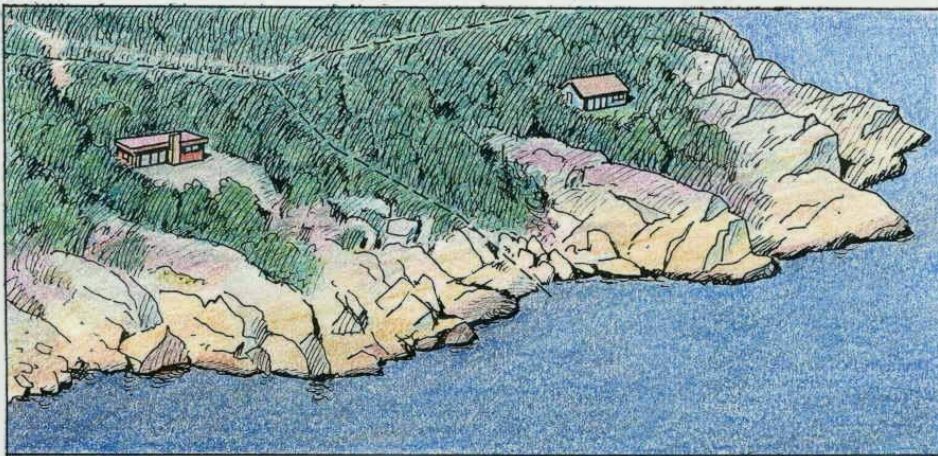

Vidar Asheim FMVA Østfold

1965

Hansens hyttetomt

Nilsens hyttetomt

Vidar Asheim FMVA Østfold

1995

Hansens hyttetomt

Nilsens hyttetomt

Vidar Asheim FMVA Østfold

I denne tretti år lange utviklingen fra sekstitallets beskjedne hytter, mange av disse godt tilbaketrukket fra 100-metersbeltet, til en situasjon på 90-tallet da hyttene bygges ut både når det gjelder boareal, annekser, plattinger, brygger og parkeringsplasser, så ligger det mange temaer og konfliktområder innebygget. Utenfor skissene til Vidar Asheim lå det i tillegg en rekke andre utfordringer både for hytteeiere, grunneiere og kommune. Disse utfordringene hadde "navn" som, *byggestopp* og *regulering av areal*, innføring av *tomtefesteloven i 1996*, og *ulikheter i bomsatser* for hyttefolket og fastboende. I de neste

tiårene skulle det komme andre saker inn og dominere debatten og engasjement hos hytteeierne nå med fokus på *VA-utbygging, avgifter for VA og renovasjon*. Ikke minst kom spørsmålet om takstering av eiendommer og innføring av *eiendomsskatt* til å engasjerer mange hytteeiere ut over på 2000-tallet. Nevnes skal også debatten om hyttefolkets bidrag til vekst og utvikling i kystkommunen. Dette samt foreningens stadig bredere samfunnsengasjement kommer jeg tilbake til, men først i årets siste utgave av HvalerNytt.

Fra ledernes minnebok

I vedtektene for Hvaler Hytteforening blir det understreket at foreningen skulle jobbe for hytteeierne sak og representere dem både overfor grunneiere og offentlige myndigheter, samtidig som det ble vektlagt å jobbe for en god dialog både med kommunen og de fastboende. Opplevde så de som sto som ledere for hytteforeningen at de nådde fram med sine saker? Undertegnede har intervjuet fire av foreningens fem ledere fram til 2013. Disse fire; Aud Aagaard, Kjell E. Gulbrandsen, Odd Løkkevik og Gunnar Dahl Johansen, har samlet hele 32 år bak seg i arbeidet for hyttefolkets rettigheter og plass i Hvaler-samfunnet. Det jeg møtte var fire personer, svært ulike både i kommunikasjonsform, politisk tilhørighet og yrkesbakgrunn. Felles har de imidlertid en bred organisatorisk erfaring og sist, men ikke mist, en kjærlighet og tilknytning til Hvaler.

Jeg stilte disse fire hovedspørsmål:

1. Hva var det som ga opphavet til ditt engasjement og lederskap i hytteforeningen?
2. Hvilke saker dominerte i din periode som leder
3. Hvordan opplevde du samarbeidet med Hvaler kommune
4. Hvordan ser du på fremtiden for Hvaler hytteforening

Aud Aagaard (Leder 1979 - 1983 og 1985 - 1988),

Aud Ågaards Hvaler-historie går tilbake til 1962 da familien kjøpte tomt og bygget hytte på Edholmen. På spørsmål om hva som ga støtet til at hun allerede to år etter at hun var tilstede på stiftelsen av Hvaler Hytteforening gikk inn som leder, er svaret at dette først og fremst skyldtes at en grunneier nektet familien adgang til stranda like ved. Da andre kunne fortelle lignende historier, ble dette til et større engasjement. I tillegg opplevde hun at enkelte i Hvaler kommune hadde en ovenfra og nedad-holdning til hyttefolket og at fastboende ble prioritert foran hytteeierne. Vi ble oppfattet som «hår i suppa», er uttrykker hun bruker. Forholdet til Hvaler kommune bedret seg etter hvert, og

i senere år hadde hun et opplevelsen av at ikke minst ordfører Ole Kristian Kjølholdt (H) bidro til det. Av større saker som ga grunnlag for engasjement, nevner hun også renovasjonsavgiften, bygslingsavgiften og spørsmålet om forbindelsen over eller under Løperen, den siste også som en sak som delvis splittet hyttefolket. I senere år har Aud Aagaard fulgt interessert med i saken om mudring ved Belgen på Kråkerøy, en sak som fortsatt ikke har funnet sin fullstendige løsning

Kjell E. Guldbrandsen (Leder 1988 - 1994),

I 1951 dro Kjell Guldbrandsen sammen med to kammerater på seiltur der København var målet. De kom imidlertid ikke lenger enn til Hvaler, betatt som de ble av dette kystlandskapet. Denne kjærligheten til Hvaler førte til at det ble «plankehytte» på Asmaløy i 1962, i dag med adresse Gravningsstien 18. Som utløsende for sitt engasjement i hytteforeningen nevner han bomsaken i 1977 og folkemøtet på biblioteket i Fredrikstad som markerte sterk motstand mot å videreføre bommen etter at fastlandsveien var nedbetalt. Videre nevner Guldbrandsen tomtefesteloven og behovet for å utvikle hytteforeningens organisatorisk som grunnlag for sitt engasjement.

Om forholdet til kommunen så beskriver Guldbrandsen dette som til tider anstrengt, men legger til, i likhet med de andre, at dette bedret seg etter hvert som han opparbeidet kjennskap til folk som Bjørn Reffsgård, en mann han beskriver som både «fleksibel», «fargerik» og til tider en «spilloppmaker». Hytteforeningens fremtid er han ikke veldig optimistisk i forhold til, da den yngre generasjonen som nå overtar hyttene, ikke ser de muligheter og den støtte de kan ha av en slik forening. Avslutningsvis kommer han med rosende ord til dagens styre med Mona Flemmen i spissen for å deres engasjement både for Hvaler generelt og for hyttefolket spesielt.

Odd Løkkevik (Leder 1994 - 2004)

Du skal ikke ha vært lenge i samme rom som Odd Løkkevik før du erkjenner at du har foran deg en engasjert person, først og fremst for hyttefolkets interesser, men også med et generelt glødende samfunnsengasjement. Det viser nok også bildet tatt på hytta eller «Datsja'n» «Nord i fjella» på Vesterøy, som han har hatt siden tidlig på 60-tallet. Ikledd T-skjorte med «Hvaler-båten», viser han stolt frem gaven (pengeveska) han fikk av damene i bommen da denne ble nedlagt. I sin beskrivelse av tiden som leder og nestleder (13) år, er det ikke mye «tåkeprat», men et uttrykt ønske om «action» for å bruke hans egne ord. Og «action» og klar tale ble det bruk for, både i saker med Hvaler kommune, der opplevelsen var at hytteeierne ofte ble forskjellsbehandlet i forhold til fastboende, i saker med grunneiere bl.a. om store endringer i festeavgiften, i spørsmål om forlengelse av bomperioden, men ikke minst i saken om ulike satser i bommen der «du (fastboende) betalte kr 10,- og jeg som hytteeier måtte ut med kr 50,-!!»

I likhet med Aud Aagaard legger også Odd Løkkevik vekt på at forholdet til Hvaler kommune ble langt bedre etter hvert, og nevner i den sammenheng spesielt ordfører Rolf Klerud (H) og byggesaksbehandler Bjørn Reffsgård – se under. «Fleksibel» er karakteristikken Løkkevik gir Bjørn Reffsgård.

Odd Løkkevik legger stolt vekt på at medlemstallet i foreningen steg fra 370 til rundt 1600 i hans periode som leder. Odd var også den som dro i gang medlemsbladet HvalerNytt og var redaktør for boka «Hytta på Hvaler», om hyttehistorien». Boka kom ut i 1998 som del av 20-års jubileet for Hvaler Hytteforening. Det avsluttende spørsmålet om foreningens fremtid svarer han unnvikende på, men legger raskt til at spesielt i forhold til en del urimelig festeavtaler, vil det fortsatt være behov for en aktiv hytteforening.

Gunnar Dahl Johansen – Dahljo (Leder 2004 - 2013)

Den tidligere så profilerte politimannen og ishockyspilleren i Stjernen, Gunnar Dahl Johansen, eller «Dahljo», har for lengst overtatt familiehytta på Skipsstad. Hytta stor ferdig i 1932 og var den gang en av de to første på Asmaløy. Dahljo forteller at det var Odd Løkkevik som overtalte han til å gå inn som lederkandidat og han ble da også valgt 4.7.2004. Det er særlig tre forhold han legger vekt på fra sin lederperiode, de urimelige festeavtalene enkelte ble stilt ovenfor, eiendomsskatten og det han opplevde som negativ holdning til hyttefolk fra enkelte politikere på Hvaler. Når det gjelder saken om tomtefesteavtalene, så trekker han spesielt fram en sak på Kjerringholmen som gikk helt til topps i rettssystemet. Utgangspunktet var en festavgitt som ble øket fra kr 900,- til kr 9000,- pr år. I første og andre rettsinstans vant grunneieren, da saken til slutt ble ført for Høyesterett vant Hvaler Hytteforening med det til følge at konsumprisindeksen skulle legges til grunn for økningen. Han berømmer for øvrig Tomtefesteforbundets innsats for å løfte denne saken som dannet presedens for senere saker.

I Dahljos tid som leder, utvides hytteforeningens engasjement *også* til et mer «overordnet» samfunnsengasjement. Eksempler på dette er initiativet til å få utarbeidet en grundig rapport om hyttefolkets betydning for Hvaler-samfunnet, engasjementet for et landdeponi for mudder, deltagelse i styringsgruppa for arbeidet med bygdeboka - Samtidshistorien (1945 – 2000) og støtte til arbeidet med Brottet. Dette både økonomisk og i form av støtteerklæringer da naboer ville stoppe anlegget. For egen del kan jeg legge til her at vi som var involvert i denne saken, opplevde både da og senere hytteforeningens engasjement som svært verdifullt.

På spørsmålet om hytteforenings fremtid, er Dahljo tydelig og bruker ord som «sammen er vi sterke» og belegger det spesielt med tomtefestesakene der fellesskapet stiller opp for den enkelte. Han avslutter med å understreke viktigheten av at det er et fellesorgan som snakker hytteeiernes sak i utviklingen av Hvaler-samfunnet.

Bjørn Reffsgård (Hvaler kommune 1967 – 2004)

I 1965 besluttet Hvaler kommune å opprette de første stillingene i teknisk etat for å forberede byggesaker for bygningsrådet, og allerede i 1967 ble Bjørn Reffsgård ansatt som saksbehandler og sekretær for bygningsrådet. I følge Bjørn delte han i den første tiden «skuff» med kollega Ulf Krabseth, en skuff der det lå saker knyttet både til hytter og hus. «De vanskelige sakene hadde en tendens til å bli liggende nederst», sier han og ler godt. Med ansettelsen av kommuneingeniør Reidar Bergset i 1972, ble dette endret og Bjørn fikk spesielt ansvar for hyttene, Ulf Krabseth tok hus. Bjørn Reffsgård kom inn i kommunen i en periode da store disposisjonsplaner for hytter, bl.a. på Holmetangen, Laenga og Holtefeltet, skulle klargjøres for bygging. Samtidig gikk diskusjonen høyt om mulig byggestopp på hytter, en beslutning som kom i 1976. Dette var således en utfordrende tid både fordi kommunen nå i sterkere grad skulle regulere hyttebyggingen gjennom lokale planer, men også fikk sterkere nasjonale pålegg. Ikke minst opplevde Bjørn Reffsgård skuffelsen hos de mange som fikk hyttedrommen knust da byggeforbudet trådte i kraft. Han nevner også pålegget om «tvungen» renovasjon» som en utfordrende sak, men en helt nødvendig beslutning. Dette ga imidlertid kommunen mye arbeid bl.a. gjennom mange klagesaker der også noen hytteiere gikk til sak.

Bjørn Reffsgård beskriver imidlertid sin tid i kontakt med hyttefolket som god og humørfyllt der mang en beslutning om størrelse og form på hytta «ble tatt på stedet». Motsetninger kunne det imidlertid også være, og fortsatt er det 4 - 5 «som ikke hilser», men det store flertallet forsto nødvendigheten av reguleringer og pålegg. Med et smil legger han til at han også har blitt kontaktet i senere år av personer som han i sin tid var «ganske klar i meldingen ovenfor», men som nå kunne le av situasjonen. En av disse hadde pukket på at han ved inngått pensjonsalder skulle flytte på hytta og

bosette seg der; «Det gjør du aldeles ikke», var Bjørns klare melding, og det ble heller ingen flytting. En annen ville flytte flere uthus og stabbur fra Gudbrandsdalen til Hvaler og fikk samme klare melding; «Det må du gjerne, men om du så gjør får ganske snart beskjed om å rive dette», var Bjørns kontante svar. Bygningene ble i Gudbrandsdalen.

Paul Henriksen

I tre artikler har jeg prøvd å gi et lite overblikk over Hvalers hyttehistorie og hytteforeningens plass i denne. I den siste artikkelen, er målsettingen å ta denne historien med inn i vurderinger av hvilken rolle Hvaler hytteforening skal og bør ha i utformingen av fremtidens Hvaler-samfunn. I en slik presentasjon hører samtaler med dagens ledelse av hytteforeningen med, men også synspunkter fra næringsliv og ledelse i Hvaler kommune, både den administrative og politiske.